

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: **ВАСПИТНИ РАД У ОДЈЕЉЕЊСКОЈ ЗАЈЕДНИЦИ (ВРОЗ)**

РАЗРЕД: СЕДМИ

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 1

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 36

Васпитни рад у одјељењској заједници обухвата директан васпитни рад са ученицима у одјељењској заједници која функционише као ученички колектив који има властиту организацију, уз координацију и руковођење које остварује одјељењски старјешина.

ОПШТИ ЦИЉЕВИ

- Развијање културе живљења у друштвеној средини, основних животних и социјалних вјештина, комуникације, сарадње и толеранције у одјељењу, те вјештине рјешавања конфликта.
- Подстицање развијања здравих навика и стилова живота, развијање свијести о значају очувања животне средине.
- Изградња знања и искуства, усвајање нових информација, вјежбање наученог, подстицање на размишљање и примјену стечених знања у новим ситуацијама.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ

- Утицати на развој сваког ученика (физички, социјални, емоционални, интелектуални, радни, морални и естетски) кроз индивидуални приступ и континуирано праћење тока развоја.
- Подстицање друштвене одговорности и развоја радно-акционих компетенција.
- Усмјеравање развоја ученика у складу са поштовањем моралних, друштвених и значајних животних вриједности.
- Промовисање и усвајање универзалних животних вриједности и очувања здравих темеља заједнице, значаја тимског рада.
- Подстицање ученика да разликују и примјењују ненасилно и мирно рјешавање проблема, да разликују свађу од споразумијевања, да конструктивно и прихватљиво рјешавају конфликте.
- Разумијевање и примјена права, одговорности и дужности живота и рада у колективу и ван њега.
- Равноправно укључивање и активно учешће ученика у рад одјељењске заједнице, те указивање на важност демократског одлучивања на нивоу колектива.
- Промовисање и разумијевање циља и значаја обиљежавања Међународног дана дјечијих права.
- Развијање свијести о значају активног слушања за боље разумијевање и ефикасну комуникацију, те стварање климе разумијевања, сарадње и међусобног помагања у одјељењу.

- Подстицање ученика да уоче стереотипе, предрасуде и дискриминацију, вјежбање доношења одлука на основу аргумената и провјерених информација.
- Подстицање развоја самопоуздања, самопоштовања и контроле властитих емоција.
- Пружање помоћи ученицима да разумију свијет око себе.
- Афирмација здравог стила живота, те подстицање развоја здравих животних навика у свакодневном животу.
- Подстицање ученика на ефикасно и правилно учење, пружање могућности ученицима да испробају различите начине учења, те лакше развију сопствене методе рада у савладавању наставних садржаја, подстицање на истраживачки приступ и цјеложивотно учење.
- Подстицање ученика да стичу нова корисна умијећа и вјештине, те овладају новим начинима испуњавања школских обавеза.
- Развијање интересовања код ученика за еколошке акције и давање личног доприноса очувању животне средине, те обиљежавању важних датума везаних за заштиту животне средине.
- Развијање способности уочавања актуелних тема/проблема у школи и заједници.
- Подстицање ученика на правилну бригу о тијелу и личној хигијени у пубертету, те указивање на значај заштите репродуктивног и менталног здравља.
- Указивање на важност учествовања ученика на јавним позивима, конкурсима, пројектима, радионицама, дебатама.
- Знати искористити ресурсе на алтернативан начин уз остваривање циљева активности.

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

Наставне области и теме

Оквирни број часова

Област 1: КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА	14
Тема 1: Организација одјељењског колектива	2
Тема 2: Развој социјалних вјештина	5
Тема 3: Животне вриједности	7
Област 2: ДЈЕЧИЈА ПРАВА И ОДГОВОРНОСТИ	2
Тема 1: Дјечија права и одговорности	2
Област 3: ЗДРАВИ СТИЛОВИ ЖИВОТА	15
Тема 1: Здрав начин живота (правилан одабир или грешке које чинимо)	7
Тема 2: Учење	8
Област 4: ТЕМЕ ПО ИЗБОРУ/СЛОБОДНЕ ТЕМЕ	5
Тема 1: Слободне теме	5

Исходи учења	Садржаји програма/Појмови	Корелација са другим наставним предметима
Област 1: КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА (14)		
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • објасни важност избора руководства; • аргументовано предлаже кандидате за избор руководства одјељењске заједнице; • демократски бира руководство одјељењске заједнице; • анализира програм ВРОЗ-а и предложи активности/садржаје за теме по избору; • идентификује/именује и предложи добра правила важна за боље функционисање одјељењске заједнице. 	<p>Тема 1: Организација одјељењског колектива (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Одјељењско руководство (избор). • Задужења/улоге појединаца и група у одјељењу (клубу, секцији). • Програм одјељењске заједнице (упознавање, наши приједлози). -Правила у нашем одјељењу. 	<p>Српски језик Историја</p>
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • препозна начине правилне комуникације, те реагује у складу са њима; • схвати значај искрености у комуникацији заснованој на међусобном повјерењу саговорника; • препозна неприхватљиве стилове комуницирања и коригује их код себе; • преиспитује властито комуницирање са другима; • препозна и примјењује поруке које отварају комуникацију и доприносе разумијевању; • увјежба начин комуникације; • препозна поруке које блокирају или поспјешују комуникацију, те поступа у складу са тим; • претвара поруке неприхватања у поруке прихватања (ти-поруке у ја-поруке); • примјењује поруке прихватања 	<p>Тема 2: Развој социјалних вјештина (5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Правила комуницирања“, • „Важност разумијевања и слушања“. • Вербална и невербална комуникација: „Слање и примање порука“. • Сарадња, важност и неопходност сарадње („Шта је то у људском бићу што га вуче другом бићу“). • Критичко мишљење – питањима до информација. 	<p>Српски језик Ликовна култура</p>

<p>у симулираним социјалним ситуацијама, али и у свакодневној комуникацији;</p> <ul style="list-style-type: none"> • разумије да се сарадња може остварити и кроз невербалну комуникацију; • објасни значај међусобне сарадње, те поступа у складу с тим; • схвати важност договора и примјењује га у извршавању заједничких договора; • научи да постави питање како би добио комплетну информацију; • разумије важност постављања питања за учење нових вјештина, знања и навика. 		
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • дефинише свој идентитет и посебности у односу на друге; • препозна карактеристике особе која има самопоуздање; • искаже своје самопоуздање и самопоштовање, те своју индивидуалност; • уочи како смо сви ми по нечему различити, али и слични; • препозна ситуације у којима се јављају предрасуде и стереотипи, те адекватно реагује; • наведе начине на које се све може ослободити и борити против стереотипа, предрасуда и дискриминације; • разликује ненасилно и мирно од насилног рјешавања проблема; • разликује свађу од споразумијевања; • преиспита властито реаговање у случају конфликта; 	<p>Тема 3: Животне вриједности (7)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Формирање идентитета и самопоуздања. -Развој самопоуздања и самопоштовања „То сам ја“. -„Ово ми баш добро иде“ - „Код себе волим...“ • Стереотипи, предрасуде и дискриминација. -Вјежбање, симулација. • Спречавање и рјешавање сукоба: -„Комуникација у рјешавању конфликта“ -„Проблем нејединства у одјељењу“ -„Шта да радимо када свједочимо сукобу у који нисмо укључени?“ -„Стратегије које пале“ 	<p>Српски језик Историја</p>

<ul style="list-style-type: none"> • препозна стратегије прихватљивог супротстављања ради овладавања конфликтом. 		
Област 2: ДЈЕЧИЈА ПРАВА И ОДГОВОРНОСТИ (2)		
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • уочи везу између права и одговорности, те одговорности за остваривање личних права; • разумије важност неугрожавања права других; • процијени, заузме и одбрани свој став, везан за преузимање одговорности и доношење одлука у групи; • креира и предложи активности за обиљежавање Међународног дана дјечијих права. 	<p>Тема 1: Дјечија права и одговорности (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Конвенција о дјечијим правима“– свако право подразумева и одређену одговорност. -Преузимање одговорности за причињену штету. -Доношење одлука у групи. • Међународни дан дјечијих права - 20. новембар (садржај/активности обиљежавања). 	<p>Српски језик Ликовна култура Музичка култура</p>
Област 3: ЗДРАВИ СТИЛОВИ ЖИВОТА (15)		
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • анализира важност хигијенских навика и редовно одржава личну хигијену, у складу са промјенама које му се дешавају; • упозна/идентификује карактеристике периода живота између дјетињства и младости, звани пубертет, и све промјене које настају (тјелесне, психолошке, хормонске, емоционалне, итд.); • разумије појам и важност чувања физичког, репродуктивног и менталног здравља; • се одговорно односи према свом тијелу; • освијести властите емоције и 	<p>Тема 1: Здрав начин живота (правилан одабир или грешке које чинимо) (7)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Брига о тијелу и лична хигијена у пубертету, заштита физичког, репродуктивног и менталног здравља. • Лавиринт пубертета/адолесценције. • Управљање емоцијама, комуникација, изградња односа. • Друштвена одговорност и моралне дилеме (трендови у друштву), критичко мишљење. • Правилно кориштење и критички однос према средствима масовне 	<p>Биологија Физичко и здравствено васпитање Српски језик Основи информатике</p>

<p>ситуације које их узрокују;</p> <ul style="list-style-type: none"> • разумије важност и улогу емоција за властито добро и односе; • комуницира о себи у групи и активно слуша друге; • искаже вјештине изражавања и управљања емоцијама; • опише појам друштвене одговорности и препозна њен значај; • дефинише појам морала, те схвати његов значај за развој појединца и друштва у цјелини; • препозна ситуације у којима се јавља морална дилема, те научи да у таквим ситуацијама поступа у складу са вриједностима; • изнесе критичко мишљење у конкретним ситуацијама и поступа у складу са тим; • разумије начине пласирања информација; • анализира информације пласиране путем мас-медија; • искаже критички однос према информацијама које се шире средствима масовне комуникације; • користи лијепе манире у комуникацији „на даљину“; • препознаје опасности на интернету и учи како се заштитити. 	<p>комуникације. -„Бонтон на друштвеним мрежама“ -„Безбиједност дјеце на интернету“</p>	
<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • упозна технике ефикасног учења, те ефикасно и правилно учи; • посвети довољно времена учењу сваког предмета; • уочи значај добре организације учења (и простора и времена); 	<p>Тема 2: Учење (8)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Организација времена и простора. • Писање и прављење биљежака. • Вјештина сналажења у библиотеци и на 	<p>Са свим школским предметима</p>

<ul style="list-style-type: none"> • зна различите начине писања и прављења билежака; • процијене свој начин прављења и писања билежака, те га побољша; • искаже истраживачке вјештине; • схвати значај правилног кориштења библиотеке и интернета, те примијени стечена знања; • самостално, у пару и/или групи осмисли и реализује истраживачки пројекат; • разликује различите методе читања (детално, читање ради уживања, летимично или оријентативно, брзо прегледање или претраживање, уочавање пристрасности ...); • повеже начин читања са оним што чита и сврхом читања; • на основу инструкција правилно напише есеј и састав; • зна и користи неке вјежбе за побољшање концентрације и памћења при учењу; • препозна уобичајене препреке при учењу; • разговара, размијени искуства и опише технике, алате и олакшице које користи при учењу; • препозна и изнађе начине унутрашње мотивације за учење. 	<p>интернету, развијање истраживачких вјештина.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Пројектно учење за развој самосталности учења и истраживања. • Методе читања, писање есеја и састава (самостално учење на основу инструкција). • Учење: процес памћења и препреке при учењу, уочавање проблема, вјежбе концентрације и памћења. • Технике, алати и олакшице у учењу - размјена искустава међу ученицима. -Како пронаћи мотивацију за рад? 	
---	--	--

Област 4: ТЕМЕ ПО ИЗБОРУ/СЛОБОДНЕ ТЕМЕ (5)

<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • препозна ситуацију и/или појаву и објасни због чега је она важна; • зна у одређеним ситуацијама коме може вјеровати; • користи безбједне начине понашања током одређене 	<p>Тема 1: Слободне теме (5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ситуације и појаве времена у коме живимо (земљотреси, пандемије, поплаве...). • Коришћење ресурса на локалном, републичком и државном нивоу 	
--	--	--

<p>ситуације/појаве;</p> <ul style="list-style-type: none"> • прати разне конкурсе, позиве и развије идеју учествовања у пару, групи или као појединац; • искаже своје потенцијале /индивидуалност/ кроз разне сфере формалног, неформалног и информалног образовања; • искаже практична знања и вјештине за наведене активности (учешће на/у конкурсима, пројектима, дебатама...); • изабере тему на основу низа понуђених тема и у пару или тимски припреми радионицу уз помоћ одјељењског старјешине. 	<p>(учествовање ученика на јавним позивима, конкурсима, пројектима, радионицама, дебатама).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Радионице на тему: <ul style="list-style-type: none"> - Љубав, заљубљеност и симпатије. - Предпубертет и сексуалност. - Кашњење на часове и изостанци ученика - како их смањити? - Мом другу треба помоћ. 	
--	--	--

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ

Програм васпитно-образовног рада у одјељењској заједници обухвата четири наставне области: *Култура живљења, Дјечија права и одговорности, Здраве стилови живота и Теме по избору/Слободне теме*. Предложене *Слободне теме* су само приједлог/оквир, што значи да одјељењски старјешина може у оквиру ове области да бира и реализује друге садржаје за које процијени да су неопходни за реализацију, а у складу са потребама ученика из одјељења. Наставне области и теме су релативно аутономне, јер неке од тема могу се обрађивати у корелацији са другим наставним садржајима/темама, интегрисати и реализовати. Редослијед навођења садржаја у оквиру одређених области и тема у наставном програму *Васпитни рад у одјељењској заједници за 7.разред основне школе* није обавезујући редослијед реализације наведених области, тема и садржаја.

Програмски садржаји су понуђени оквирно, јер остварење дефинисаних исхода учења, могуће је и кориштењем садржаја по избору одјељењског старјешине или ученика. То значи да неки понуђени садржаји неће бити реализовани или ће неки садржаји бити замијењени сличним садржајима које одаберу одјељењски старјешина и/или ученици.

Реализација програмских садржаја васпитног рада у одјељењској заједници подразумијева првенствено флексибилан приступ. Флексибилан приступ се односи, како на моделе рада, тако и на динамику извођења. Одјељењски старјешина у сарадњи са ученицима осмишљава активности, координира рад међу ученицима, даје им јасна упутства за

реализацију одређених садржаја, поштује специфичности узраста ученика, индивидуалних разлика, те специфичности ученичког колектива и средине у којој се налази школа. Значајна улога одјељењског старјешине се огледа и у његовом континуираном праћењу раста и развоја ученика, њихових понашања, откривања узрока неприхватљивих облика понашања, као и идентификовања изазова са којима се ученици сусрећу. Васпитно дјеловање одјељењског старјешине, његова координација, подстицање, храбрење и усмјеравање ученика, значајно доприноси стварању одјељењске заједнице као колектива/заједнице, у којој ће доминирати сарадња, разумијевање и другарство међу ученицима у извршавању њихових заједничких обавеза, али и пуно повјерење на релацији ученик-ученик и ученик-наставник.

Часове ВРОЗ-а (Васпитни рад у одјељењској заједници) треба реализовати уз кориштење модела интерактивне наставе, те радионичког начина рада. Примјеном савремених модела наставног рада на часовима одјељењске заједнице, радионичким приступом у раду, часови ВРОЗ-а биће много занимљивији за ученике, једноставнији за реализацију и ефикаснији у постизању циљева учења, али првенствено у остварењу исхода учења. Омогућити, те оспособити и ученике, да у складу са својим интересовањима и способностима, уз координацију и инструкције одјељењског старјешине, самостално, у пару или тимски, реализују неку тематску радионицу (понуђене теме у области: *Теме по избору/слободне теме*).

Сваки одјељењски старјешина је задужен да креира годишњи, те оперативне планове и програме рада за своје одјељење, уважавајући програмски оквир, искуства ученика, специфичности средине, те уз обавезне консултације и учествовање ученика.

Наставни програм ВРОЗ-а реализује се током 36 наставних седмица, по правилу са по једним часом седмично. У посебним ситуацијама када је потребно више времена за реализацију одређених садржаја, те када је планирана реализација изван учioniчког простора могуће је кориштење тзв. двочаса/блок часа, што се посебно планира и евидентира.

Предложени оквирни број часова за реализацију садржаја и остварење исхода учења могуће је (а негдје ће бити и потребно) кориговати, тј. извршити прерасподјелу фонда сати за поједине наставне области, теме и/или садржаје.

У складу са принципима савременог васпитања и образовања, одјељењски старјешина добија нову улогу, што подразумијева да посједује особине демократичности, флексибилности, отворене комуникације, толеранције и слично. Одјељењски старјешина, у договору са ученицима има потпуну слободу да наставну област и одређену тему реализује као цјелину или да у различитим временским периодима реализује дио садржаја неке наставне области и теме.

За реализацију програма ВРОЗ-а, односно појединих области, тема и садржаја, одјељењским старјешинама ће бити на располагању *Приручник за наставнике- Васпитни рад у одјељењској заједници (примјери добре праксе)*.

